I

(Uznesenia, odporúčania a stanoviská)

UZNESENIA

PARLAMENTNÉ ZHROMAŽDENIE EURONEST

UZNESENIE ([1])

Parlamentného zhromaždenia Euronest o spoločných pozíciách a obavách členských štátov EÚ a partnerských krajín z východnej Európy v súvislosti so zahraničnou politikou a s vonkajším ohrozením ich bezpečnosti

(2016/C 193/01)

PARLAMENTNÉ ZHROMAŽDENIE EURONEST,

— so zreteľom na zakladajúcu listinu Parlamentného zhromaždenia EURONEST z 3. mája 2011,

— so zreteľom na spoločné vyhlásenie zo samitu Východného partnerstva, ktorý sa uskutočnil 21. – 22. mája 2015 v Rige,

— so zreteľom na uznesenie Európskeho parlamentu z 9. júla 2015 o revízii európskej susedskej politiky ([2]),

— so zreteľom na uznesenie Európskeho parlamentu z 9. júla 2015 o európskom programe v oblasti bezpečnosti ([3]),

— so zreteľom na uznesenie Európskeho parlamentu z 11. júna 2015 o strategickej vojenskej situácii v oblasti Čierneho mora po nezákonnej anexii Krymu Ruskom ([4]),

— so zreteľom na oznámenie Komisie z 28. apríla 2015 o európskom programe v oblasti bezpečnosti [COM(2015) 185],

A. keďže medzinárodné bezpečnostné prostredie v Európe sa v posledných rokoch dramaticky zmenilo, pričom výrazne vzrástlo celosvetové porušovanie poriadku a objavili sa nové regionálne a miestne konflikty na Blízkom východe, v severnej Afrike a vo východnej Európe; keďže pretrvávanie týchto konfliktov a porušovania ľudských práv v regiónoch s vojnovým konfliktom má za následok nebývalý pohyb ľudí hľadajúcich ochranu v susedných krajinách a členských štátoch EÚ;

B. keďže v súlade s článkom 21 Zmluvy o Európskej únii sa Európska únia zaviazala k účinnému multilateralizmu ako vzoru globálneho riadenia; keďže Organizácia Spojených národov poskytuje jedinečné medzivládne fórum, na ktorom môžu jeho členské štáty diskutovať a prijímať spoločné opatrenia týkajúce sa celosvetových otázok, ako sú mier a bezpečnosť, ľudské práva, predchádzanie konfliktom, odzbrojenie a terorizmus; keďže EÚ a jej členské štáty sa konštruktívne zapájajú na fórach OSN a iných medzinárodných fórach s cieľom formovať spolu s partnermi a podobne zmýšľajúcimi krajinami odpovede na otázky globálneho a regionálneho záujmu a medzinárodného práva;

([1]) Prijaté 22. marca 2016 v Bruseli (Belgicko).
([2]) Prijaté texty, P8_TA-PROV(2015)0272.
([3]) Prijaté texty, P8_TA-PROV(2015)0269.
([4]) Prijaté texty, P8_TA(2015)0232.

C. keďže európska susedská politika (ESP) bola vytvorená na posilnenie partnerstiev Európskej únie so susednými krajinami s cieľom vytvoriť zónu spoločného dodržiavania demokracie, ľudských práv, zásad právneho štátu, stability, bezpečnosti a prosperity;

D. keďže Benátska komisia Rady Európy má skúsenosti a odborné znalosti v oblasti ústavného práva;

E. keďže Východné partnerstvo sa zaviazalo dodržiavať zásady medzinárodného práva a základné hodnoty vrátane demokracie, zásad právneho štátu a rešpektovania ľudských práv a základných slobôd;

F. keďže podpisom bilaterálnych dohôd o pridružení s EÚ sa Gruzínsko, Moldavsko a Ukrajina zaviazali spolu s EÚ podporovať, zachovávať a posilňovať mier a stabilitu regionálnych a medzinárodných rozmerov ako jeden z cieľov politického združenia;

G. keďže, ako sa zdôrazňuje vo štvrtej a v záverečnej správe Komisie Európskemu parlamentu a Rade o pokroku Gruzínska pri vykonávaní Akčného plánu liberalizácie vízového režimu (VLAP), ktorý bol prijatý 18. decembra 2015, sa Gruzínsko zaviazalo od júna 2012, keď sa začal dialóg medzi EÚ a Gruzínskom o liberalizácii vízového režimu, vykonávať všetky požadované reformy potrebné na zabezpečenie účinného a udržateľného plnenia všetkých kritérií stanovených v štyroch blokoch druhej fázy Akčného plánu liberalizácie vízového režimu; keďže v súlade s Akčným plánom liberalizácie vízového režimu Gruzínsko vykonalo rad legislatívnych a inštitucionálnych reforiem v týchto oblastiach: bezpečnosť dokumentov, riadenie hraníc, riadenie migrácie a azylu, verejný poriadok a bezpečnosť (boj proti organizovanej trestnej činnosti, korupcii, obchodovaniu s ľuďmi, praniu špinavých peňazí a drogám; súdna a policajná spolupráca; ochrana osobných údajov; a ochrana ľudských práv vrátane práv menšín);

H. keďže 18. decembra 2015 Komisia zverejnila svoju šiestu a poslednú správu o pokroku Ukrajiny pri vykonávaní Akčného plánu liberalizácie vízového režimu;

I. keďže 7. decembra 2015 Európska únia a Arménsko začali rokovania na vysokej úrovni o novej komplexnej rámcovej dohode, ktorá bude zahŕňať politickú, hospodársku a odvetvovú spoluprácu;

J. keďže, ako sa zdôrazňuje v spoločnom vyhlásení zo samitu Východného partnerstva, ktorý sa uskutočnil 21. – 22. mája 2015, z aktov agresie zo strany Ruska voči Ukrajine a Gruzínsku vyplýva, že základné zásady zvrchovanosti a územnej celistvosti s medzinárodne uznanými hranicami nemožno v 21. storočí považovať za samozrejmosť;

K. keďže príliv munície, zbraní a teroristických bojovníkov z Ruska na územia kontrolované nezákonnými ozbrojenými skupinami na Ukrajine zapríčinil veľký počet obetí, viac ako dva milióny vysídlených osôb v rámci krajiny a utečencov, ako aj pretrvávajúcu humanitárnu krízu;

L. keďže Rusko naďalej okupuje gruzínsky región Abcházsko a región Cchinvali/Južné Osetsko a prijalo ďalšie kroky na dosiahnutie ich skutočného pripojenia v rozpore so základnými normami a zásadami medzinárodného práva; keďže v oblastiach pod faktickou kontrolou okupačných síl došlo k etnickým čistkám a násilným demografickým zmenám, pričom okupačné sily nesú zodpovednosť za porušovanie ľudských práv v týchto oblastiach vrátane porušovania práva na voľný pohyb, medziľudské kontakty a vzdelávanie v materinskom jazyku;

M. keďže dočasné obsadenie Krymskej autonómnej republiky a mesta Sevastopoľ Ruskom, ako aj vojenská agresia zo strany Ruska v ukrajinskom Donbase viedli k výrazným porušeniam ľudských práv a základných slobôd na okupovaných územiach;

N. keďže Rusko a Európska únia zaviedli recipročné obchodné embargá; keďže Rusko bez akéhokoľvek právneho základu uplatňovalo svojvoľné opatrenia, ktorými sa porušujú všeobecne platné normy a ktoré nie sú transparentné, s cieľom začleniť na čiernu listinu niekoľko politikov EÚ odmietnutím im vstupu na ruské územie;

O. keďže konflikty na územiach partnerských krajín z východnej Európy zvyšujú ich politickú destabilizáciu a vážne ohrozujú ich hospodársku a sociálnu situáciu; keďže tieto oblasti postihnuté konfliktom v rámci európskeho kontinentu a v jeho blízkosti predstavujú okrem toho vážne nebezpečenstvo pre bezpečnosť EÚ a jej partnerov;

P. keďže severná Afrika a Stredný východ sú plné nepokojov, násilia a občianskych vojen; keďže chudoba, nedostatok zdrojov, účinky súvisiace so zmenou klímy, porušovanie ľudských práv a hospodárska stagnácia spôsobujú veľký tlak na obyvateľov v mnohých častiach afrického kontinentu a na Blízkom východe, najmä na menšiny, ako sú kresťania a jezídovia, a nútia ich opustiť svoje domovy;

Q. keďže v septembri 2014 bola vytvorená široká medzinárodná koalícia s cieľom poraziť teroristickú organizáciu, ktorá si dala názov „Islamský štát v Iraku a Levante“ (ISIL/Dá'iš);

R. keďže partnerské krajiny sa zapojili do spolupráce s EÚ v oblasti spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky (SBOP), najmä pokiaľ ide o podporu SBOP týkajúcu sa reforiem sektora bezpečnosti (SSR) v partnerských krajinách;

S. keďže Ukrajina v roku 2005 a Gruzínsko a Moldavsko v roku 2012 uzatvorili s Európskou úniou rámcové dohody o účasti v operáciách krízového riadenia vedených Európskou úniou; keďže Ukrajina sa v roku 2014 zúčastnila na činnosti bojových skupín EÚ a v rámci operácie Atalanta v Somálsku prispela fregatami do námorných síl pod vedením EÚ (EÚ NAVFOR), pričom v roku 2014 sa Moldavsko a Gruzínsko tiež prvýkrát zúčastnili na misiách SBOP vedených EÚ, a to na výcvikovej misii EÚ v Mali (EUTM) a na vojenskej operácii Európskej únie v Stredoafrickej republike (EUFOR RCA);

T. keďže členské štáty EÚ a všetky partnerské krajiny sú zmluvnými stranami multilaterálnych zmlúv o odzbrojení súvisiacich so zbraňami hromadného ničenia (ZHN), ako je Zmluva o nešírení jadrových zbraní, Zmluva o všeobecnom zákaze jadrových skúšok, Dohovor o biologických zbraniach a Dohovor o chemických zbraniach; keďže 17 členských štátov EÚ a všetky partnerské krajiny sú tiež signatármi upravenej Zmluvy o konvenčných ozbrojených silách v Európe;

U. keďže v európskom programe v oblasti bezpečnosti na obdobie rokov 2015 až 2020 navrhovanom Komisiou sú stanovené tri priority, konkrétne boj proti terorizmu a predchádzanie radikalizácii, boj proti organizovanej trestnej činnosti a boj proti počítačovej kriminalite;

V. keďže niektoré členské štáty EÚ, partnerské a susedné krajiny čelia vonkajšej agresii, teroristickým útokom, cezhraničnej organizovanej trestnej činnosti a počítačovej kriminalite, ktoré sú v niektorých z týchto krajín prepojené s násilným politickým extrémizmom a náboženským radikalizmom; keďže organizácia ISIL/Dá'iš sponzoruje útoky na pôde členských štátov EÚ;

W. keďže EÚ a USA sa zapojili do rokovaní o vytvorení novej obchodnej dohody, konkrétne Transatlantického obchodného a investičného partnerstva (TTIP);

X. keďže prehĺbená a komplexná dohoda o voľnom obchode (DCFTA) medzi Ukrajinou a EÚ nadobudla platnosť 1. januára 2016; keďže Rusko odvtedy uvalilo hospodárske sankcie na Ukrajinu vrátane obmedzení týkajúcich sa tranzitu tovaru z Ukrajiny do strednej Ázie cez Rusko;

Y. keďže väčšina členských štátov EÚ a partnerských krajín je závislá od vonkajších dodávok energie, čo je dôvodom toho, prečo prístup k energiám hrá rozhodujúcu úlohu pri utváraní geopolitickej situácie v Európe; keďže energetické politiky partnerských krajín EÚ nesmú ohrozovať základné hodnoty Východného partnerstva ani súdržnosť ich vzájomných zahraničných politík;

Z. keďže USA, Irán, Rusko a ďalší aktéri sú buď priamo, alebo nepriamo zapojení do regionálnych konfliktov v Sýrii a Iraku, a preto by mohli prispieť k nájdeniu politického riešenia na ich ukončenie;

AA. keďže dlhotrvajúca nestabilita a stupňujúce sa násilie v Líbyi predstavujú zásadné bezpečnostné riziko pre Európu ako celok;

BB. keďže na zasadnutí vo Viedni 14. júla 2015, na ktorom sa zúčastnili Irán, EÚ, Francúzsko, Nemecko, Spojené kráľovstvo, Čína, Rusko a USA (EÚ 3 + 3), sa dosiahla dohoda o iránskej jadrovej otázke, ktorou sa umožňuje postupné zrušenie sankcií Bezpečnostnej rady OSN, ako aj multilaterálnych a národných sankcií týkajúcich sa iránskeho jadrového programu,

1. pripomína, že Východné partnerstvo bolo založené na oddanosti spoločným hodnotám vrátane demokracie, zásad právneho štátu, dodržiavania ľudských práv a zásad medzinárodného práva a základných slobôd, ako aj stability, bezpečnosti a prosperity EÚ, partnerských krajín z východnej Európy a celého európskeho kontinentu; zdôrazňuje zodpovednosť každej krajiny Východného partnerstva zaručiť zavedenie a vykonávanie spoľahlivého reformného procesu a boja proti mechanizmom korupcie; zdôrazňuje v tejto súvislosti podpornú úlohu EÚ;

2. poznamenáva, že výsledok preskúmania ESP bude slúžiť ako základ pre vážnu diskusiu v roku 2016 o tom, ako možno v prípade troch východoeurópskych partnerov, ktorí majú dohodu o pridružení, preniesť diferencovaný prístup do praxe;

3. súhlasí s názorom, že EÚ a jej partnerské krajiny čelia viacerým, súčasne sa vyskytujúcim problémom týkajúcim sa ich bezpečnosti, ktoré majú čoraz zložitejší charakter, v prostredí, ktoré sa vyznačuje globalizovaným hospodárstvom, zmenou klímy, medzinárodnou mobilitou, digitalizáciou, demografickými zmenami, migráciou a hrozbami, ktoré predstavujú tradiční štátni činitelia aj neštátne organizácie podporujúce terorizmus alebo medzinárodnú trestnú činnosť;

4. vyzýva EÚ a jej partnerské krajiny, aby vybudovali užšie politické vzťahy, snažili sa zblížiť svoje príslušné zahraničné politiky a viac ich zosúladili s cieľom riešiť spoločné problémy a zaistiť svoju bezpečnosť; zdôrazňuje, že prioritou by malo byť spoločné úsilie o obnovu európskeho bezpečnostného poriadku v súlade s medzinárodným právom; zdôrazňuje, že tento poriadok musí byť založený na demokratických zásadách, zásadách právneho štátu, základných hodnotách, dodržiavaní ľudských práv, ochrane menšín, zvrchovanosti, nezávislosti a nedotknuteľnosti hraníc;

5. pripomína, že opätovné zapojenie sa do dialógu s občianskou spoločnosťou má zásadný význam pre zabezpečenie širokej podpory pre všetky reformy presadzovania práva;

6. odmieta perspektívu nového rozdelenia európskeho kontinentu do sfér vplyvu veľmocí navrhnutého v politikách a opatreniach Ruska; potvrdzuje zásadu zvrchovaného práva každej krajiny slobodne a demokraticky rozhodnúť o svojej zahraničnej a bezpečnostnej politike a o svojich vojenských spojencoch; zdôrazňuje, že v súlade so zásadami uvedenými v článku I Helsinského záverečného aktu z roku 1975 má každá európska krajina právo rozhodnúť sa, či pristúpi k niektorej spojeneckej zmluve vrátane zakladajúcej zmluvy NATO;

7. je presvedčený, že by sa mala posilniť demokratická správa Organizácie Spojených národov; žiada, aby členské štáty OSN na tento účel reformovali Bezpečnostnú radu OSN tak, aby lepšie odrážala nové skutočnosti sveta a aby zvýšila svoju účinnosť;

8. oceňuje rámec Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE) ako inkluzívne fórum pre dialóg o bezpečnostných otázkach a riešení konfliktov; požaduje revitalizáciu OBSE a zodpovedajúcu politickú a finančnú podporu; zdôrazňuje význam ďalšej spolupráce medzi EÚ, jej členskými štátmi a partnerskými krajinami z východnej Európy, OSN a OBSE, ako aj spoločného úsilia v oblasti riadenia krízových situácií a hľadania mierových riešení konfliktov v Európe; vyjadruje však poľutovanie, že sa nedosiahol žiadny podstatný pokrok, pokiaľ ide o hľadanie mierových a komplexných riešení takzvaných zmrazených konfliktov, ktoré ovplyvňujú väčšinu partnerských krajín z východnej Európy, a žiada účinnejšie opatrenia zamerané na výsledky;

9. zastáva názor, že riešenie situácie utečencov, vysídlených osôb a migračných tokov si vyžaduje spoločný a komplexný prístup k zahraničnej a migračnej politike zahŕňajúci vývoj, prevenciu a urovnanie konfliktov, krízové riadenie, rozdelenie záťaže, humanitárnu pomoc a spoločné úsilie na zmiernenie záťaže; zdôrazňuje, že je naliehavo potrebné, aby EÚ spolupracovala so svojimi susedmi, ak má účinne riadiť utečeneckú krízu pri zachovaní úspechov európskej integrácie pre voľný pohyb osôb; ďalej zdôrazňuje, že je potrebné vyvinúť osobitné postupy pre včasnú identifikáciu, evidenciu a dokumentáciu detí presídlených v rámci krajiny, ktoré sú bez sprievodu alebo odlúčené, a iných zraniteľných skupín, ako aj zabezpečiť ich prístup k pomoci a službám;

10. zdôrazňuje, že voľný a udržateľný medzinárodný obchod je hnacou silou rastu; preto zdôrazňuje, že je dôležité rozvíjať slobodné a spravodlivé obchodné vzťahy a podporovať zahraničné investície medzi EÚ a partnerskými krajinami z východnej Európy s cieľom prispieť k politickému zblíženiu a hospodárskej integrácii;

11. naliehavo vyzýva partnerské krajiny, aby uskutočnili reformy, ktoré zaručia nezávislosť súdnictva; okrem toho naliehavo vyzýva partnerské krajiny, aby zabránili politickým silám využívať právne systémy s cieľom vykonávať selektívnu spravodlivosť;

12. zdôrazňuje, že nezávislosť médií od politických záujmov je kľúčová pre pluralizmus v mediálnom prostredí; je presvedčený, že nezávislé médiá sú najdôležitejšími silami v boji proti dezinformáciám a propagande; vyzýva preto partnerské krajiny, aby ukončili činnosti, ktoré ohrozujú integritu týchto médií; navrhuje, aby Benátska komisia Rady Európy pomohla partnerským krajinám v tejto súvislosti;

13. poznamenáva, že partnerské krajiny musia zvážiť rôzne možnosti v oblasti zahraničnej politiky pri vytváraní obchodných vzťahov s EÚ a ich ďalšími susedmi; zdôrazňuje, že prehĺbené a komplexné dohody o voľnom obchode medzi Európskou úniou na jednej strane a Gruzínskom, Moldavskom a Ukrajinou na strane druhej sú zamerané na výrazné prehĺbenie vzťahov a rozvoj obchodu a zahraničných investícií medzi signatárskymi partnermi; zdôrazňuje, že prehĺbené a komplexné dohody o voľnom obchode (DCFTA) a prehĺbenie obchodných vzťahov s ďalšími partnermi sa vzájomne nevylučujú; domnieva sa, že dohody DCFTA nie sú jedinou možnosťou obchodnej politiky EÚ vo vzťahu k jej východoeurópskym partnerom; vyzýva Komisiu, aby v spolupráci so svojimi partnerskými krajinami poskytla alternatívne obchodné opatrenia prispôsobené ich potrebám a obmedzeniam; odsudzuje odvetné obchodné opatrenia, ktoré zaviedlo Rusko voči Ukrajine po nadobudnutí účinnosti dohody DCFTA; žiada Komisiu, aby zaviedla dočasné protiopatrenia s cieľom minimalizovať negatívny vplyv ruských obchodných sankcií voči Ukrajine;

14. víta pozitívne hodnotenie Komisie týkajúce sa akčných plánov liberalizácie vízového režimu pre Ukrajinu a Gruzínsko; vyzýva Komisiu, aby urýchlene predložila potrebný legislatívny návrh Európskemu parlamentu, a Radu, aby zrušila vízovú povinnosť pre občanov Ukrajiny;

15. vyzýva EÚ a USA, aby otvoreným a transparentným spôsobom a so zapojením všetkých zúčastnených strán a občianskej spoločnosti začali rokovania s partnerskými krajinami z východnej Európy o možných výhodách Transatlantického obchodného a investičného partnerstva (TTIP) pre ich hospodárstva a o tom, ako bude možné zabezpečiť lepší prístup TTIP na trhy na oboch stranách Atlantiku;

Politika vo vzťahu k Rusku, Turecku a Iránu

16. odsudzuje politiku propagandy a dezinformácií, ako aj politiku konfrontácie a politického alebo hospodárskeho nátlaku; vyjadruje svoju podporu strategickej komunikácii EÚ; vyzýva EÚ, aby ju posilnila a spolupracovala s krajinami Východného partnerstva s cieľom čeliť propagande a dezinformáciám;

17. opätovne potvrdzuje svoju pevnú podporu zvrchovanosti a územnej celistvosti Gruzínska v rámci jeho medzinárodne uznaných hraníc; v tejto súvislosti vyjadruje znepokojenie nad vývojom v gruzínskom regióne Abcházsko a regióne Cchinvali/Južné Osetsko vrátane uplatňovania takzvaných zmlúv Ruskom, ktorými prehlbuje svoju integráciu s Abcházskom a regiónom Cchinvali/Južným Osetskom, prebiehajúceho posilňovania armády v týchto regiónoch, nezákonnej výstavby ostnatého plotu, vyznačovania okupačnej zóny a vážnej situácie v oblasti ľudských práv v oblasti;

18. vyzýva Rusko, aby v plnej miere rešpektovalo zvrchovanosť a územnú celistvosť Gruzínska, ako aj nedotknuteľnosť jeho medzinárodne uznaných hraníc, zrušilo uznanie takzvanej samostatnosti Abcházska a regiónu Cchinvali/Južného Osetska a uplatňovalo ustanovenia dohody o prímerí z 12. augusta 2008; vyzýva Rusko, aby ukončilo najmä okupáciu gruzínskych území s cieľom umožniť plný a neobmedzený prístup pozorovateľskej misie EÚ a monitorovacích mechanizmov ľudských práv do okupovaných oblastí Gruzínska a konštruktívne sa zapojilo do medzinárodných ženevských diskusií o kľúčových otázkach uvedených v programe, konkrétne o nepoužití sily, medzinárodných bezpečnostných mechanizmov a bezpečnom a dôstojnom návrate osôb vysídlených v rámci krajiny a utečencov;

19. odsudzuje všetky vojenské akcie a agresiu v partnerských krajinách z východnej Európy, ktoré narúšajú európsky bezpečnostný poriadok, a trvá na tom, že je potrebné mierové riešenie sporov v súlade s Chartou OSN, Helsinským záverečným aktom z roku 1975, Parížskou chartou pre novú Európu z roku1990, so zakladajúcim aktom medzi NATO a Ruskou federáciou, s Budapeštianskym memorandom a so Zmluvou o priateľstve, spolupráci a partnerstve medzi Ruskom a Ukrajinou; vyzýva strany, aby dodržiavali minské dohody, dohodu o prímerí podpísanú medzi Azerbajdžanom, Náhorným Karabachom a Arménskom v máji 1994 a dohodu o rusko-gruzínskom prímerí z 12. augusta 2008, aby dodržiavali svoje záväzky a zabezpečili úplné uplatňovanie týchto dohôd;

20. vyzýva krajiny dodávajúce plyn, aby okamžite prestali používať prístup k energiám a ceny ako nátlakový politický nástroj na členské štáty EÚ a ich partnerské krajiny; vyzýva EÚ a jej partnerské krajiny, aby zvýšili svoje úsilie o diverzifikáciu svojich dodávok energie, rozvíjali alternatívne zdroje energie, zvýšili úspory energie a využívali mechanizmy „spätného toku“ plynu, a tým znížili svoju závislosť na dovoze energie;

21. zdôrazňuje, že projekt plynovodu Nord Stream 2 je v rozpore so strategickými záujmami EÚ, ako je bezpečnosť, diverzifikácia, liberalizácia a rozvoj silnej energetickej únie; vyzýva preto Komisiu a Radu, aby dodržiavali pravidlá a ciele uvedené v treťom energetickom balíku; vyzýva príslušné členské štáty EÚ, aby skončili všetku spoluprácu so spoločnosťou Gazprom na projekte výstavby plynovodu Nord Stream 2;

22. je znepokojený rizikom vojenských incidentov v Európe, kde Rusko a NATO nedávno rozmiestnili ďalšie vojenské sily a zariadenia, a to najmä vo východnej Európe, v čiernomorskej oblasti, v pobaltských krajinách a v oblasti Arktického mora; je presvedčený, že spolupráca, ktorú NATO a Rusko budujú od konca studenej vojny, je výrazne ovplyvnená narušením európskeho mierového poriadku založeného na zásadách právneho štátu, čoho príkladom je ruská nezákonná okupácia a pripojenie Krymu; odporúča NATO a Rusku, aby ponechali otvorené komunikačné kanály a aby zvážili nové iniciatívy smerujúce k vylúčeniu incidentov;

23. naliehavo vyzýva Rusko, aby ako okupačný štát zabezpečilo dodržiavanie všetkých ľudských práv a základných slobôd v autonómnej republike Krym a v meste Sevastopoľ vrátane práv a slobôd osôb patriacich k národnostným menšinám, najmä krymských Tatárov, Ukrajincov a iných zraniteľných skupín žijúcich na Kryme, a aby zabezpečilo, aby príslušné medzinárodné organizácie pre ľudské práva mohli slobodne a neobmedzene vykonávať svoje monitorovacie činnosti na polostrove;

24. zdôrazňuje, že rozvoj účinného vzťahu a užšej spolupráce medzi EÚ a akoukoľvek partnerskou krajinou je výhodný pre všetkých; vyzýva preto Európsku úniu, jej partnerské krajiny a Turecko, aby posilnili dialóg o otázkach zahraničnej a bezpečnostnej politiky na vysokej úrovni a aby uprednostňovali otázky týkajúce sa konfliktov a bezpečnosti na Blízkom východe a ich vplyvu na migračné toky;

25. uznáva významnú zodpovednosť a chvályhodné úsilie Turecka pri poskytovaní humanitárnej pomoci a zabezpečovaní ochrany osôb unikajúcich pred vojnou a ničením v Sýrii a Iraku a vo vykonávaní bezpečnostných opatrení; víta spoločný akčný plán EÚ a Turecka s cieľom spoločne riešiť problémy spojené s migráciou a tokmi utečencov do Európy a vyzýva obe strany, aby posilnili vzájomnú spoluprácu s cieľom zabezpečiť rýchlejšie vykonávanie tohto plánu;

26. opätovne zdôrazňuje, že vytvorenie základu pre dialóg medzi Tureckom a Arménskom má zásadný význam pre stabilitu a prosperitu regiónu; žiada bezpodmienečné vykonávanie dohôd v protokoloch o normalizácii vzťahov medzi oboma krajinami [1] počas celého procesu turecko-arménskeho spoločenského zmierenia; zdôrazňuje neprijateľnosť politiky uzavretých hraníc na európskom kontinente;

27. vyzýva na ďalší dialóg medzi Arménskom a Azerbajdžanom pod záštitou minských spolupredsedov OBSE, a to aj na úrovni predsedov, s cieľom dosiahnuť trvalé a mierové urovnanie, ktoré prinesie stabilitu a zmierenie a otvorí príležitosti pre regionálny rozvoj a spoluprácu;

28. víta dohodu o jadrovom programe Iránu, ktorú dosiahli štáty EÚ 3 + 3 a Irán; očakáva, že postupné rušenie sankcií voči Iránu týkajúcich sa jadrových zbraní sa začne v roku 2016 za predpokladu, že Irán dodrží svoje záväzky; poznamenáva, že vyhliadky na zrušenie sankcií voči Iránu prinesú nové hospodárske príležitosti pre EÚ, jej členské štáty a partnerské krajiny; domnieva sa, že Kaukaz by mohol byť prvým svetovým regiónom, ktorý by mohol mať značné výhody z nových priaznivých podmienok na investície vyplývajúcich z dohody s Iránom a zo zrušenia sankcií voči nemu; vyzýva EÚ a jej partnerov, aby spolupracovali pri rozširovaní hospodárskych väzieb s Iránom s cieľom určiť – a prípadne začať – nové projekty spoločného záujmu, najmä v oblasti dopravy a energetiky;

Zvýšenie zapojenia na Blízkom východe a v severnej Afrike

29. zdôrazňuje, že existuje mnoho veľmi vážnych a vzájomne prepojených problémov politického, hospodárskeho, sociálneho a environmentálneho charakteru, ktoré destabilizujú krajiny Blízkeho východu a Afriky; poznamenáva, že ak tieto krajiny sužujú nepokoje, porušovanie ľudských práv a politická nestabilita, sú spolu so susednými krajinami vystavené vážnemu ohrozeniu svojej bezpečnosti;

30. je znepokojený zhoršením rodovej rovnosti a pribúdajúcim násilím a útlakom žien, ako aj neznášanlivosťou etnických a náboženských menšín v niektorých krajinách Blízkeho východu a severnej Afriky; zastáva názor, že tento negatívny trend môže viesť k napätiu v týchto spoločnostiach a môže pripraviť pôdu pre vznik nových konfliktov a iných negatívnych dôsledkov, ako je vysídlenie obyvateľstva či utečenecké toky;

[1] Protokol o nadviazaní diplomatických vzťahov (z roku 2009) a Protokol o rozvoji bilaterálnych vzťahov medzi Tureckou republikou a Arménskou republikou.

31. žiada nový prístup k otázke bezpečnosti v regióne a spoluprácu s príslušnými krajinami prostredníctvom strategických partnerstiev týkajúcich sa rôznych oblastí politiky vrátane rozvojovej pomoci, kultúrnej spolupráce, prispôsobenia sa zmene klímy, predchádzania konfliktom a riadenia kontroly hraníc;

32. vyzýva EÚ a jej partnerské krajiny, aby urobili všetko, čo je v ich silách, a ovplyvnili príslušné strany, aby ukončili občiansku vojnu v Sýrii a pripravili sa na politické riešenie; je presvedčený, že ISIL/Dá'iš a ďalšie teroristické skupiny, ktoré označila OSN, nesmú mať žiadnu vládnucu úlohu v povojnovej ére ani v politickej budúcnosti Sýrie; zastáva názor, že ochrana civilného obyvateľstva v Sýrii musí byť pre medzinárodné spoločenstvo prioritou, a preto žiada strany konfliktu, aby zastavili neprimerané a nerozlišujúce útoky vrátane ostreľovania, zamerania sa na civilné oblasti a bránenia poskytnutia humanitárnej pomoci civilistom v konfliktných zónach;

33. poznamenáva, že namierenie proti civilistom a porušovanie ľudských práv v Sýrii prispeli k vzniku teroristických skupín, najmä ISIL/Dá'iš; domnieva sa, že organizácia ISIL/Dá'iš predstavuje hrozbu pre medzinárodný mier a bezpečnosť a že dramaticky narúša stabilitu v Iraku, Sýrii a širšej oblasti Blízkeho východu, je zodpovedná za systematické zneužívanie ľudských práv a porušovanie medzinárodného práva vrátane úmyselného zabíjania civilistov a prenasledovania jednotlivcov a celých komunít, ako aj za mnohé ďalšie zverstvá; víta záväzok medzinárodných koaličných partnerov pokračovať vo svojom úsilí čeliť organizácii ISIL/Dá'iš;

34. zastáva názor, že pre stabilitu celého Blízkeho východu je mimoriadne dôležité obnoviť mierový proces v rámci izraelsko-palestínskeho konfliktu s cieľom dosiahnuť trvalú a úplnú dohodu, ktorá bude dodržiavať medzinárodné právo a bude založená na zásade dvoch štátov;

Rozvoj spolupráce v oblasti bezpečnosti a obrany

35. poznamenáva, že sa zvýšila vzájomná závislosť aj zložitosť vonkajších a vnútorných bezpečnostných hrozieb, a preto sa dajú ťažšie predvídať; poukazuje najmä na zmiešané hrozby súvisiace s využívaním vojenských aj nevojenských prostriedkov, a to od spravodajských služieb, politickej podvratnej činnosti a dezinformácií po počítačové útoky a hospodársky tlak;

36. vyzýva EÚ a partnerské krajiny z východnej Európy, aby zohľadnili a prijali nové spoločné opatrenia na zabránenie a boj proti novým bezpečnostným hrozbám, okrem iného zintenzívnením svojej spolupráce a výmeny príslušných informácií; podporuje rozvoj spolupráce medzi EÚ a jej partnerskými krajinami v otázkach bezpečnosti a obrany, a to najmä v rámci pracovnej skupiny Východného partnerstva pre spoluprácu v tejto oblasti; vyzýva EÚ, aby v rámci európskej susedskej politiky a Východného partnerstva posilnila bezpečnosť a zložku vnímavosti voči konfliktom tým, že viac iniciatívy a zdrojov sústredí na oblasť reformy sektora bezpečnosti, boja proti terorizmu, spolupráce v oblasti SBOP, organizovaného zločinu a riadenia hraníc; zdôrazňuje potrebu súdnej a policajnej spolupráce napríklad prostredníctvom Europolu a Eurojustu;

37. víta nové zameranie revidovanej ESP a víta tiež zámer EÚ posilniť spoluprácu s partnerskými krajinami v oblasti predchádzania konfliktom, boja proti terorizmu a radikalizácii, organizovanej trestnej činnosti, riadenia hraníc a reformy sektora bezpečnosti; domnieva sa, že táto spolupráca musí byť výrazná a zameraná na riešenie spoločných bezpečnostných hrozieb a rozvoj spoločného úsilia o životaschopné urovnávanie konfliktov, a to aj prostredníctvom posilnenej účasti na misiách SBOP a činnostiach odbornej prípravy, ako aj prostredníctvom opatrení s cieľom zabezpečiť nešírenie zbraní hromadného ničenia a bojovať proti nedovolenému obchodovaniu s ručnými a ľahkými zbraňami;

38. je presvedčený, že je potrebná najmä užšia spolupráca na zvýšenie informovanosti o koncepcii EÚ týkajúcej sa reformy sektora bezpečnosti v partnerských krajinách; vyzýva EÚ a jej členské štáty, aby ďalej podporovali partnerské krajiny vo vykonávaní reforiem, budovaní riadnych štátnych inštitúcií a uplatňovaní najlepších postupov na riešenie bezpečnostných otázok, ako je napríklad krízové riadenie a spravodajské služby; zdôrazňuje potrebu riadneho parlamentného dohľadu nad štátnymi orgánmi zodpovednými za bezpečnosť a spravodajské služby;

39. zdôrazňuje potrebu posilniť odolnosť EÚ a jej partnerských krajín, čo znamená schopnosť odolávať a prispôsobovať sa vnútornému i vonkajšiemu stresu a otrasom vrátane zmiešaných hrozieb; zdôrazňuje, že na dosiahnutie tohto cieľa je nevyhnutné riešiť základné príčiny krízy, posilniť štátne inštitúcie, presadzovať zásady právneho štátu a nezávislého súdnictva a realizovať účinné opatrenia na boj proti korupcii; vyzýva EÚ, aby podporovala partnerské krajiny pri vykonávaní reforiem civilného bezpečnostného sektora, pretože sú veľmi dôležité na prípravu spoločností odolávať náhlym otrasom rôzneho druhu;

40. odporúča partnerským krajinám, aby posilnili svoju spoluprácu s EÚ v oblasti bezpečnosti a obrany a hľadali spoločné prístupy s Európskou úniou k vojenským stratégiám; víta účasť Gruzínska, Moldavska a Ukrajiny na operáciách krízového riadenia vedených EÚ a zdôrazňuje, že z dlhodobého hľadiska sa tak zvýši vojenská interoperabilita medzi EÚ a jej partnermi; odporúča Gruzínsku a Moldavsku, aby zvážili svoju účasť na činnostiach bojových skupín EÚ; odporúča EÚ, aby sa aktívnejšie zapojila do procesu mierového urovnania konfliktov na území partnerských krajín z východnej Európy;

41. zdôrazňuje, že je potrebné zachovať stabilitu v Moldavsku s ohľadom na politickú krízu, ktorou prechádza, a to aj s ohľadom na prebiehajúci podnesterský konflikt, ktorý treba riešiť prostredníctvom inkluzívnych a otvorených rokovaní;

42. je presvedčený, že v záujme nastolenia stability v regióne je potrebné okamžite riešiť „zmrazené konflikty" v európskom susedstve (Podnestersko, Abcházsko a Južné Osetsko a Náhorný Karabach); je presvedčený, že by mala existovať užšia spolupráca medzi partnerskými krajinami z východnej Európy v záujme vytvorenia pevného základu na zabezpečenie regionálnej integrácie;

Podpora zapojenia do odzbrojovania a znižovanie rizika šírenia zbraní a obchodovania s ľuďmi

43. vyzýva EÚ, jej členské štáty a partnerské krajiny, aby aktívne pokračovali vo svojom úsilí na podporu univerzálnej platnosti multilaterálnych zmlúv o odzbrojení; naliehavo vyzýva EÚ a jej členské štáty, aby lepšie využili možnosť podporovať spoločné odzbrojovacie operácie, do ktorých sú zapojené partnerské krajiny;

44. žiada, aby sa v rámci bezpečnostnej politiky kládol väčší dôraz na úlohu kontroly zbraní a na boj proti nezákonnému obchodu so zbraňami; v tejto súvislosti víta skutočnosť, že v decembri 2014 nadobudla platnosť Zmluva OSN o obchode so zbraňami, ktorej cieľom je posilnenie zodpovednosti a transparentnosti v oblasti obchodu so zbraňami; naliehavo vyzýva partnerské krajiny z východnej Európy, aby sa pripojili k spoločnej pozícii EÚ k vývozu zbraní;

45. podporuje spoluprácu medzi EÚ a jej partnerskými krajinami pri zmierňovaní rizík zbraní hromadného ničenia (ZHN) a šírenia a pašovania komponentov zbraní hromadného ničenia a chemických, biologických, rádiologických a jadrových zbraní (CBRN); žiada ďalšie rozvíjanie zručností a prostriedky na podporu projektu prostredníctvom centra excelentnosti EÚ v oblasti CBRN pre juhovýchodnú Európu/Zakaukazsko/Moldavsko/Ukrajinu;

46. vyzýva EÚ, aby považovala intenzívnu militarizáciu nelegálne obsadeného Krymu Ruskom vrátane umiestňovania jadrových zbraní za vážnu hrozbu pre bezpečnosť EÚ, Čierneho mora a stredomorských regiónov; vyzýva Rusko, aby rešpektovalo postavenie Ukrajiny, ktorá nevlastní jadrové zbrane, v rámci jej medzinárodne uznaných hraníc;

Boj proti terorizmu, organizovanému zločinu a počítačovej kriminalite

47. zdôrazňuje význam multilaterálnej a medzištátnej spolupráce na globálnej a regionálnej úrovni s cieľom riešiť problémy, ktoré predstavuje terorizmus, organizovaný zločin a počítačová kriminalita, ako zdôraznila Komisia vo svojom oznámení z 28. apríla 2015 o Európskom programe v oblasti bezpečnosti; vyzýva preto členské štáty EÚ a partnerské krajiny, aby posilnili spoluprácu medzi svojimi vnútroštátnymi orgánmi presadzovania práva v boji proti terorizmu, nadnárodnej a cezhraničnej trestnej činnosti, ako je obchodovanie s ľuďmi – najmä obchodovanie so ženami a s deťmi, s liekmi, so zbraňami a s kultúrnymi objektmi –, a proti hospodárskej kriminalite a počítačovej kriminalite; nabáda partnerské krajiny, aby v rámci regionálnych formátov oživili vzájomnú spoluprácu v týchto oblastiach;

48. naliehavo vyzýva Európsku úniu, jej členské štáty a partnerské krajiny, aby efektívnejšie pristupovali k svojim politikám v oblasti boja proti terorizmu doma aj v zahraničí; odporúča, aby riešili najmä hlavné príčiny domáceho terorizmu (napríklad politický a náboženský extrémizmus), kmeňového náboru do teroristických organizácií a odstránili podnecovanie na teroristické útoky; žiada plné využitie zahraničnej a rozvojovej politiky EÚ na boj proti chudobe, diskriminácii a marginalizácii, boj proti korupcii, na podporu dobrej správy vecí verejných a prevenciu a riešenie konfliktov, pretože tieto prvky sú nevyhnutné na udržanie odstupu ohrozených skupín spoločnosti od extrémistickej propagandy;

49. poukazuje na organizovanú trestnú činnosť a korupciu, ktoré sú rozšírené v tomto regióne, a na potrebu riešiť tieto javy v záujme predchádzania negatívnym dôsledkom, ktoré by mohli vzniknúť a ovplyvniť proces regionálnej integrácie, a v záujme zvýšenia úrovne dôvery v demokratické inštitúcie;

50. vyzýva členské štáty a Komisiu na posilnenie spolupráce okrem iného s internetovými spoločnosťami a platformami sociálnych sietí, ako aj vzájomnej spolupráce medzi nimi s cieľom obmedziť prístup k teroristickým materiálom dostupným na internete a odstrániť internetovú teroristickú propagandu pri súčasnom zabezpečení dodržiavania základných práv, najmä práva na ochranu súkromia a osobných údajov;

51. poveruje svojich podpredsedov, aby toto uznesenie postúpili predsedovi Európskeho parlamentu, Rade, Komisii, podpredsedníčke Komisie/vysokej predstaviteľke Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku, komisárovi pre európsku susedskú politiku a rokovania o rozšírení, Európskej službe pre vonkajšiu činnosť, vládam a parlamentom členských štátov EÚ a partnerským krajinám z východnej Európy.